

Jaktfalken

Historia

Svenska Aero Jaktfalken

konstruerades och tillverkades på egen risk av **Svenska Aero**. Företaget hade utan framgång kontaktat Flygstyrelsen med en förfrågan om riktlinjer och önskemål för ett jaktflygplan, och startade utvecklingsarbete på egen hand med att titta på olika utländska konstruktioner. Jaktfalken var ett konventionellt flygplan med en *Armstrong Siddeley Jaguar* niocylindrig luftkyld stjärnmotor. Landstället var fast och under fenan fanns en sporre. Flygkroppen var en svetsad stålrörskonstruktion, som

kläddes med duk. Den främre och bakre delen av kroppen täcktes med lätt avtagbara aluminiumplåtar. Mellan motorn och förarplatsen fanns en bränsletank, som rymde bränsle för 2,5 timmars flygning.

Försvarmaktens provflygare **Nils Söderberg** fick i uppdrag att flyga prototypen vid **Svea flygflottilj i Barkarby**. Efter en av landningarna berömde han flygplanet och sade att det var "*det bästa flygplan han dittills flugit*".

Den 11 november 1929 demonstrerades Jaktfalken för representanter för myndigheter och press. Flygförvaltningen bestämde att tre Jaktfalken och tre engelska jaktflygplan av typen Bristol Bulldog (**J 7**) skulle anskaffas för jämförande prov.

Provflygplanet inköptes av Flygvapnet 9 januari 1930 och erhöll beteckningen **J 5**. I februari 1930 beslöt Flygstyrelsen att istället använda **Bristol Jupiter** som Flygvapnets standardmotor, varför

Carl Clemens Bücker blev tvungen att modifiera de två beställda flygplanen med nya motorfästen samt förändringar av framkroppen. Dessa flygplan kom att heta **Svenska Aero Jaktfalk I J 6**. Orden följdes av en beställning 1930 på ytterligare fem flygplan med **Jupiter VI motor**. Vid provflygningarna uppdagades vibrationer i stjärtpartiet vid vingglidning, både Svenska Aero och CFV försökte komma tillrätta med problemet utan att lyckas, trots detta godkändes flygplanen av Flygvapnet. Efter leveransen arbetade Bücker och

CFV med en omkonstruktion av landstället och flygkroppen som gavs *en kantigare form* än tidigare Jaktfalkar. Som motoralternativ valdes den utvecklade Jupiter VIIF-motorn. Flygvapnet erhöll **1932** tre **Jaktfalk II** som varianten benämndes.

När flygvapnet 1933 önskade beställa ytterligare sju flygplan, var Svenska Aero uppköpt av **ASJA** och leveranserna kom att ske från den nya tillverkaren, som gjorde några mindre modifieringar av stabilisator och vindrutan.

Tre flygplan tjänstgjorde i det finska flygvapnet under vinterkriget 1939-1940. Därefter användes flygplanen som övningsflygplan fram till **1945**.

I det svenska flygvapnets tjänst skulle Jaktfalken komma att betecknas **J 6**. Efter att Flygvapnet köpt en Svenska Aero Jaktfalken **J 5** 1940 beslöt Flygstyrelsen att använda *Bristol Jupiter* som standardmotor.

Två **J 5** var redan beställda men ej klara för leverans. Konstruktören Carl Clemens Bucker blev tvungen att

konstruera om flygplanet från brandskottet och framåt för att ge plats för den nya motortypen. Det modifierade flygplanet fick benämningen **J 6**.

För att få ner kostnaden för och rationalisera tillverkningen ville Svenska Aero ha en större beställning av flygplanstypen. Flygstyrelsen föreslog därför att ytterligare fyra **J 6** kunde tillföras Flygvapnet.

Den första **J 6** provflögs sommaren 1930, vid provflygningen fick man

problem med *kraftiga vibrationer i stjärtpartiet vid vingglidning*.

Flygplanet överfördes till **CFV** där man försökte modifiera konstruktionen för att häva skakningarna, men detta ledde inte något resultat, trots detta godkändes flygplanet av Flygvapnet.

Det tredje flygplanet blev klart under hösten 1930, vid provflygningen i januari uppvisade flygplanet likadana skakningar som det första, under provflygningen havererade flygplanet och flygaren Einar Lundborg

förolyckades, vilket förorsakade tillsättandet av en undersökningskommission. Med de två under tillverkningen modifierade **J 5** och leverans av de beställda **J 6** kom flygvapnet att operera sju flygplan av typen.

Flygplanet modifierades av Bücker med en omkonstruktion av flygplanskroppen, nytt landställ och en **Jupiter VIIF-motor**. Flygvapnet beställde i november 1931 tre plan av den modifierade typen och benämnde dem **J 6A**, flygplanen levererades

sommaren 1932 och placerades på **F 3** Malmslätt. Perioden 1932 - 1934 överfördes samtliga **J 6** till **F 1** för att användas i jaktutbildning.

Flygvapnet beställde i maj 1933 ytterligare sju st Jaktfalkar men då Svenska Aero 1932 övertagits av AB Svenska Järnvägsverkstädernas Aeroplanavdelning kom tillverkning och leverans att ske från **ASJA**. Tillverkningen inleddes omedelbart efter att orden inkommit och första flygplanet blev klart november 1934, i juni 1935 var samtliga flygplan klara

och levererades till Flygvapnet som benämnde dem **J 6B**.

När allt jaktflyg överfördes från **F 1** Västerås (där **F 8** verkat som ett detachment) till **F 8** Barkarby i oktober 1938 fanns sju **J 6** kvar i flygvapnet, de kom att användas som övningsplan vid jaktutbildning. Tre flygplan skänktes till Finland i samband med Vinterkriget 1939-1940, kvarvarande flygplan kasserades 1941.

Varianter

- J 6 - En J 5 med Bristol Jupiter VI-motor
- J 6A - Modifierad kropp med Jupiter VIIF-motor

J 6B - **ASJA**-tillverkad med modifierad stabilisator och vindruta.